

Public participation in community development of phon charoen subdistrict municipality, phon charoen district, bueng kan province

Kritsada Matrawijit ^{1*} and Boonlua Boobphamala ²

^{1,2} Pitchayabundit College.

* Corresponding author. E-mail: krissadamassvijit@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine the level of public participation in community development of Phon Charoen Subdistrict Municipality; 2) compare the levels of public participation in community development of Phon Charoen Subdistrict Municipality; and 3) propose guidelines for enhancing public participation in community development of Phon Charoen Subdistrict Municipality. The sample consisted of 382 residents aged 18 years and above living within the area of Phon Charoen Subdistrict Municipality. The research instrument used for data collection was a questionnaire consisting of three sections. The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, and inferential statistics, including the t-test and F-test. The reliability coefficient of the questionnaire was 0.946.

The results of the study revealed the following:

1. Overall Public Participation Public participation in community development within the Phon Charoen Subdistrict Municipality, Phon Charoen District, Bueng Kan Province, was found to be at a high level. When examining specific aspects of participation, the highest average score was in participation in decision-making, followed by participation in implementation, while the lowest average score was in participation in evaluation.

2. Comparative Analysis The comparison of public participation based on gender, age, educational level, occupation, and average monthly income showed that there were no statistically significant differences. In other words, citizens with different demographic and socio-economic backgrounds participated in community development at similar levels.

3. Recommendations for Improvement To enhance public participation in community development, it is recommended that public forums be organized at the village, community, and subdistrict levels. These forums should provide opportunities for citizens to express their opinions, identify problems and needs, and propose development strategies.

Keywords: Public participation, community development, subdistrict municipality.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

กฤษฎา มาตรวิจิตร ^{1*} และ บุญเหลือ บุปผามาลา ²

^{1, 2, 3} วิทยาลัยพณิชยการ

* Corresponding author. E-mail: krissadamassvijit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพรเจริญ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.946

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ จัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาชุมชน, เทศบาลตำบล

© 2026 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ตั้งแต่ประเทศไทยเปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 และมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครอง ประเทศไทยก็มีบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริงเพียงบางส่วน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ขณะที่ประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบอบประชาธิปไตย กลับมีเพียงจำนวนน้อยที่เข้าใจรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เพียงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่เห็นความสำคัญของกฎหมายสูงสุดนี้ที่กำหนดหลักการปกครองและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าประชาชนไทยยังขาดคุณภาพและสำนึกทางการเมืองที่ดี ที่ผ่านมาในการร่างรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ประชาชนแทบไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งที่บทบาทของประชาชนถือเป็นสิ่งสำคัญในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีหลายรูปแบบ เช่น การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง การแสดงความคิดเห็นผ่านประชามติ การติดตามและตรวจสอบการทำงานของตัวแทนทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้ประชาชนเข้าใจสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง

อย่างถูกต้อง เกิดความสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังกระตุ้นให้ประชาชนใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และมุ่งประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2475)

การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของการปกครองท้องถิ่นเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ระบบการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยและพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนเรียนรู้การเมืองผ่านการมีส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นรูปแบบการเมืองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด แต่ในอดีตประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองค่อนข้างน้อย การมีส่วนร่วมที่ชัดเจนมักจำกัดอยู่เพียงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หลังการเลือกตั้ง เมื่อสมาชิกสภาและคณะผู้บริหารท้องถิ่นเข้าทำงานแล้ว ประชาชนแทบไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมเพิ่มเติม และช่องทางให้ประชาชนแสดงบทบาทในงานปกครองก็มีจำกัด ผลลัพธ์คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชน ส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นการปกครองโดยคนในท้องถิ่นเองเกิดความล้มเหลว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น จึงได้บัญญัติหลักสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับการปกครองท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศและชุมชนให้เจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องอาศัยหลายปัจจัยควบคู่กัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้มแข็ง และความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์และยุคประเทศไทย 4.0 ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตยังมีบทบาทสำคัญทั้งในการบริหารจัดการของภาครัฐและเอกชน รวมถึงในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ต้องมีการวางแผนเพื่อสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาตามกรอบนโยบายของรัฐบาลไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504–2509) จนถึงฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) โดยเน้นการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ทันต่อสถานการณ์ และสามารถให้บริการคุณภาพมาตรฐานอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ การเชื่อมโยงการทำงานจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นอย่างบูรณาการและมีธรรมาภิบาลยังช่วยรักษาเสถียรภาพทางสังคม พื้นฟูความเชื่อมั่นในรัฐ และเสริมสร้างทุนทางสถาบันของประเทศ การปฏิรูปภาครัฐจึงถือเป็นประเด็นท้าทายสำคัญ โดยเฉพาะในยุคที่ประชาชนมีความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ภาครัฐจำเป็นต้องพัฒนากลไกสถาบันที่สนับสนุนการเปลี่ยนสู่ดิจิทัล และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการสาธารณะให้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2566)

การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงการมีส่วนร่วมอย่าง อิสระและสมัครใจ ในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล จนถึงการใช้ประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมไม่ได้หมายถึงเพียงการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่รัฐกำหนด แต่เน้นให้ประชาชน กลุ่ม หรือชุมชนร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาและการดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือชุมชน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยที่รัฐทำหน้าที่เพียงผู้สนับสนุน การร่วมคิดและตัดสินใจในกลุ่มเป็นเรื่องท้าทาย เพราะไม่ใช่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเท่าเทียม ประเด็นสำคัญของการมีส่วนร่วมคือ ประชาชนต้องมีบทบาทในทุกขั้นตอนของกระบวนการ และต้องมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ กระบวนการที่สมาชิกชุมชนร่วมทำงานร่วมกันจึงสะท้อนถึงความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกัน (ณัฐนรี ศรีทอง, 2552)

เทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เช่น การให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีถนนไฟฟ้า น้ำประปา การระบายน้ำ บำรุงรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง จัดการขยะมูลฝอย น้ำเสีย สิ่งปฏิกูล การส่งเสริมคุณภาพชีวิตโดยจัดบริการด้านสาธารณสุข การควบคุมโรค สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนเทศบาล ดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมเศรษฐกิจและอาชีพ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ปัจจุบันพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ เช่น ประชาชนบางกลุ่มขาดการรับรู้/ตระหนักถึงบทบาทของตนในการพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าร่วมประชาคม ปัญหาด้านเวลาและการ

เดินทาง เช่น ติดภารกิจ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมที่โรงพยาบาลได้ ช่องทางการแจ้งข่าวสารโครงการหรือประชาคมยังไม่หลากหลายและมีความล่าช้า ส่งผลให้คนส่วนหนึ่งไม่ทราบกำหนดการหรือเนื้อหาสำคัญ รวมถึงขาดการใช้ผู้นำชุมชนในการกระจายข้อมูลและเชิญชวนเข้าร่วม (เทศบาลตำบลพรเจริญ, 2568)

จากที่ปัญหากล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับความต้องการและการแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และนำไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์และกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชนของตน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรในการวิจัยคือ ประชาชนที่อยู่ในรายชื่อตามทะเบียนบ้าน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 8,251 คน (เทศบาลตำบลพรเจริญ, 2568)
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประชาชนที่อยู่ในรายชื่อตามทะเบียนบ้าน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 382 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีลักษณะคำถามเชิงบวก เป็นคำถามที่มีระดับคะแนนตามลำดับ การแปลผลคะแนนที่ได้โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งสามารถตอบได้อย่างอิสระ เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน

3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน

3.5 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ขอนหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยการ ถึงผู้นำในแต่ละชุมชน เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

5.1 สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน (N) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

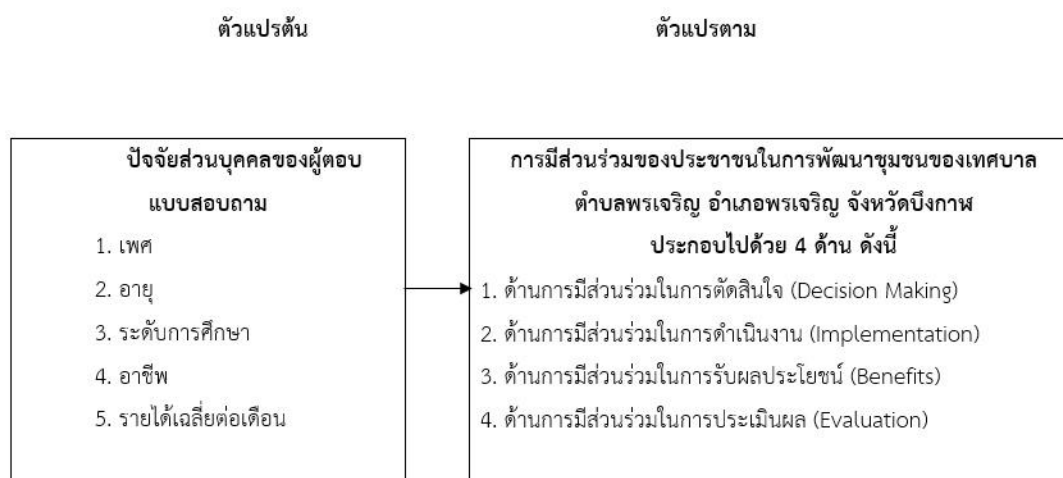
5.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

5.2.1 สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 ตัวแปร สำหรับการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่จำแนกตามเพศ

5.2.2 สถิติ F-test โดยทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และหากพบมีความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาต้องทำการทดสอบต่อไ่ว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) สำหรับการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.88 อายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.94 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 40.84 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 37.96 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.27

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.16	0.43	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.13	0.43	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.60	0.66	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.57	0.69	มาก
รวม	3.86	0.41	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมี

ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.13$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.57$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพรเจริญ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาคือ ข้อ 3. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพรเจริญ ($\bar{X} = 4.28$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 55. ท่านเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อร่วมตัดสินใจปัญหาที่สำคัญของชุมชน ($\bar{X} = 4.01$)

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 17. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ข้อ 11. ท่านมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรม หรือโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพรเจริญ ($\bar{X} = 4.24$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 14. ท่านเข้าร่วมนำปัญหา หรือความต้องการของเพื่อนบ้านเสนอเข้าที่ประชุม ($\bar{X} = 3.93$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 27. เทศบาลตำบลพรเจริญ ได้ร่วมกับประชาชนจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และกิจกรรมเยาวชนให้กับประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ ข้อ 29. ท่านได้ประโยชน์จากโครงการช่วยเหลือกรณีที่เกิดอุทกภัยหรือวาตภัย ($\bar{X} = 3.97$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 25. เทศบาลตำบลพรเจริญ ได้ร่วมกับประชาชนจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภคเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.26$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 40. ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านในกรณีเห็นว่าเทศบาลตำบลพรเจริญ ได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบและเกิดปัญหา ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ ข้อ 33. เทศบาลตำบลพรเจริญ ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามแผนประจำปี ($\bar{X} = 3.65$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 39. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตโครงการ หรือการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ($\bar{X} = 3.36$)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ 1) จัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา 2) ให้ประชาชนเข้าร่วมในการดำเนินโครงการต่าง ๆ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ การก่อสร้างถนน การจัดงานประเพณีท้องถิ่น 3) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาชุมชน เช่น โครงสร้างพื้นฐาน บริการสาธารณะ และโอกาสทางเศรษฐกิจ และ 4) จัดกิจกรรมอบรมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการแก่ประชาชน เช่น วิธีติดตาม ตรวจสอบงบประมาณ ผลกระทบ หรือคุณภาพงาน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลตำบลพรเจริญมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชาคมหมู่บ้าน การเปิดเวทีให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น รวมถึงการกระจายข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงและโปร่งใส ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการของภาครัฐ และพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนใน

พื้นที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนกับหน่วยงานท้องถิ่น ด้วยความใกล้ชิดกับคนในชุมชน ผู้นำจึงสามารถถ่ายทอดข้อมูล ความต้องการ และความคิดเห็นของประชาชนได้อย่างตรงไปตรงมา และในขณะเดียวกันก็สามารถชี้แจงนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐให้ประชาชนเข้าใจได้อย่างชัดเจน อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ ความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นภายในชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ ซึ่งยังคงมีวัฒนธรรมของความร่วมมือและความสามัคคีในระดับสูง เมื่อมีโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการพัฒนา ประชาชนจึงพร้อมใจเข้าร่วมอย่างแข็งขัน เพราะมองว่าความสำเร็จของชุมชนคือความสำเร็จร่วมกันของทุกคน ที่สำคัญ ผลลัพธ์จากการมีส่วนร่วมในอดีตที่ผ่านมา เช่น การปรับปรุงสาธารณูปโภค การส่งเสริมอาชีพ หรือการจัดการสิ่งแวดล้อม ล้วนเกิดจากข้อเสนอแนะและแรงผลักดันจากประชาชนเอง ทำให้ชาวบ้านเห็นว่าการมีส่วนร่วมของตนมีคุณค่าและสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริง จึงเกิดความภาคภูมิใจและแรงจูงใจที่จะร่วมมือในโครงการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัฐนิยา พุทธจันทร์ และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง (2567) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรวมพร ทาปลัด และโกศล สอดส่อง (2567) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุงอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และยังผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1981) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้ในหลายมิติ ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ซึ่งในกรณีของเทศบาลตำบลพรเจริญ พบว่าประชาชนมีบทบาททั้งในการเสนอความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรม และการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวมีความเข้มแข็งและความผูกพันระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ทุกคนไม่ว่าจะมีพื้นฐานชีวิตแตกต่างกันเพียงใด ต่างก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานของเทศบาลที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะที่เป็นธรรมและเท่าเทียม ไม่จำกัดสิทธิหรือโอกาสของประชาชนตามคุณลักษณะส่วนบุคคล อีกปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลคือ การที่เทศบาลตำบลพรเจริญมีแนวทางการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและกระบวนการพัฒนาอย่างทั่วถึง ซึ่งช่วยลดช่องว่างระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นชายหรือหญิง วัยหนุ่มสาวหรือผู้สูงอายุ มีการศึกษาระดับใด หรือประกอบอาชีพใดก็ตาม เมื่อทุกคนได้รับข้อมูลในระดับที่ใกล้เคียงกัน และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าในการร่วมพัฒนา ก็ย่อมเกิดความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ที่สำคัญคือ ในหลายพื้นที่ของสังคมไทย โดยเฉพาะในชุมชนชนบทหรือกึ่งเมืองอย่างในจังหวัดบึงกาฬ ความสัมพันธ์ทางสังคมมักไม่ได้ถูกแบ่งแยกโดยปัจจัยทางเศรษฐกิจหรือการศึกษาอย่างเข้มงวด คนในชุมชนยังมีความใกล้ชิด และเห็นคุณค่าของความร่วมมือในระดับท้องถิ่นมากกว่าความแตกต่างทางสถานะ ส่งผลให้เกิดความเสมอภาคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรวมพร ทาปลัด และโกศล สอดส่อง (2567) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุงอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง ที่จำแนกตามเพศ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมควร จันทร์เทศ และโกศล สอดส่อง (2567) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

น้ำฝน อำเภอนองว้าวขอ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำฝน อำเภอนองว้าวขอ จังหวัดอุดรธานีไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ จัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จัดตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนร่วมประเมิน แต่งตั้งประชาชนในพื้นที่ เช่น ผู้นำชุมชน อสม. กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ เยาวชน ฯลฯ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมกับเจ้าหน้าที่เทศบาลให้ประชาชนมีสิทธิ์ตรวจสอบ วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางพัฒนาอย่างตรงไปตรงมา

1.2 จัดเวทีประชาคมเพื่อประเมินผลโครงการ จัดประชุมชุมชนหลังสิ้นสุดโครงการหรือกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสะท้อนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และปัญหาที่พบ บันทึกข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุงในรอบต่อไป

1.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการประเมินผลแก่ประชาชน จัดอบรม/เวิร์กช็อปให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับวิธีประเมินผลโครงการ เช่น หลักเกณฑ์การประเมิน ผลกระทบที่ควรตรวจสอบ ฯลฯ ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการติดตามและประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหา อุปสรรค ทัศนคติและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้รายละเอียดข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาต่อยอด

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนรี ศรีทอง. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.
- เทศบาลตำบลพรเจริญ. (2568). *รายงานผลการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน*. จังหวัดบึงกาฬ.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2475). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- รวมพร ทาปลัด และโกศล สอดส่อง. (2567). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุงอำเภอนองแสง จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพิษณุพนธ์).

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2566). รายงานการพัฒนาประเทศไทยประจำปี 2566. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สมควร จันทรเทศ และ โกศล สอดส่อง. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพัน อำเภอนางรองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต).
- อัฐนิยา พุทธจันทร์ และ พิชัยรัฐ หมั่นด้วง. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต).
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural development participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis (3rd ed.)*. New York: Harper & Row.